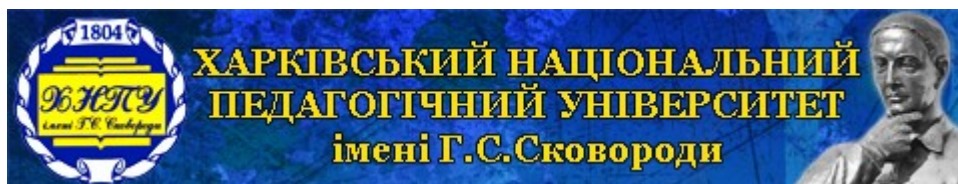

Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
Криворізький державний педагогічний університет
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Сумський державний університет
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції,
присвяченої 220-річчю від дня заснування Університету*

7 листопада, 2024 року

Харків – 2024

Українцева Я.О. МЕТОДИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ В ЗДО ТА РОДИНІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ СТРЕСУ ТА НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЧЕРЕЗ ВОЄННІ ДІЇ.....	276
Харченко А.В. ІНТЕГРАЦІЯ ТА АДАПТАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У ПОЛЬЩІ: МЕЖА МІЖ АДАПТАЦІЄЮ ТА АСИМІЛЯЦІЄЮ.....	278
Хира В.М., Рижанова А.О. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДОПОМОГА БАГАТОДІТНИМ СІМ'ЯМ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	281
Хліманцов Т.В. АКТУАЛЬНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ КУРСАНТІВ ВИЩОГО ВІЙСЬКОВОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	284
Цімейко С.А., Смеречак Л.І. ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ЯК НАУКОВОЇ КАТЕГОРІЇ.....	285
Чернікова І.В. ФОРМИ ПІДТРИМКИ ВИПУСКНИКІВ-ЗАХИСНИКІВ УКРАЇНИ: З ДОСВІДУ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ФАКУЛЬТЕТУ ІСТОРІЇ І ПРАВА ХНПУ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ.....	287
Шевченко І.М., Шеплякова І.О. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В ФАХОВИХ КОЛЕДЖАХ.....	290
Шильнікова І.В. ЩОДО АКТУАЛЬНОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ВУЛИЧНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ.....	296
Шимко І.М. СОЦІАЛЬНА ПРОФІЛАКТИКА В УМОВАХ ВІЙНИ: СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ.....	297
Шнайдер О.В., Смеречак Л.І. ДО ПИТАНЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ	301
Шопіна О.О. ПРОФІЛАКТИКА БУЛІНГУ ДО ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ ДЕФЦИТУ УВАГИ І ГІПЕРАКТИВНІСТЮ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ.....	303
Шрамко Г.К. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ ДО ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ З БЕЗРОБІТНИМИ, ЯКІ ВТРАТИЛИ РОБОТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	305

компоненту «Соціальна робота у громадах та місцеве самоврядування», публікувалися низка ефірів у межах міжнародного проекту за підтримки Фонду «Партнерство за сильну Україну» та ІСАР «Єднання» у межах конкурсу «Посилення громадської участі в процесах раннього відновлення на звільнених територіях», проводилися ефіри з викладачами секції «Соціальна робота» за результатами наукових досліджень та ефіри зі студентами за результатами курсових проектів та кваліфікаційних робіт.

Результати, які отримано внаслідок реалізації проекту: забезпечено «живий», безпосередній контакт студентів та викладача через представлення у відео контенті особистого образу, персональних образів колег та студентів; відкрито можливості перегляду лекцій неодноразово та у зручний час (перш за все – з точки зору психологічної готовності до сприйняття матеріалу); надано сприяння щодо повного та якісного виконання освітніх послуг з боку СумДУ в умовах критичних обмежень; надано медіа супровід авторським та міжнародним проектам; зроблено внесок у зміцнення позицій СумДУ на ринку освітніх послуг через підняття рейтингу впізнання; збільшено кількість підписників онлайн медіа «Сумський канал» до 12, 1 тисяч осіб.

Список використаних джерел:

1. Datsenko, T., Vyhovska, O., Sinko, A. (2020). Social media and higher education institutions: using social networks to recruit students. *The Modern Higher Education Review*, №5, p.91-99.

2. Луговий, В., Слюсаренко, О., Таланова, Ж. (2022). Концентрація та комунікація в моделі і стратегії розвитку університетів-лідерів. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*, 2020, №13, с. 5-25.

Українцева Я.О.

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди*

МЕТОДИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ В ЗДО ТА РОДИНІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ СТРЕСУ ТА НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЧЕРЕЗ ВОЄННІ ДІЇ

Науковий керівник - кандидатка педагогічних наук, доцентка Бакай С.Ю.

В умовах воєнного конфлікту та соціальної нестабільності, соціалізація дітей дошкільного віку стає надзвичайно складним завданням, яке потребує особливого підходу. Військові дії і стресові ситуації створюють середовище, в якому діти можуть відчувати підвищену тривожність і страх, що негативно впливає на їхній психологічний стан і розвиток. Тому важливо забезпечити комплексний підхід до підтримки дітей, щоб вони могли адаптуватися та розвиватися навіть у таких важких умовах.

Одним із ключових аспектів у соціалізації дітей є створення стабільного та передбачуваного середовища. Це може включати регулярний розпорядок

дня, що допомагає дітям відчувати себе безпечніше і менше піддаватися стресу. Батьки та вихователі повинні прагнути до максимальної стабільності в побуті, що включає дотримання розкладу для їжі, сну та ігор. Це дає дітям відчуття постійності, яке є критичним для їхнього психологічного благополуччя.

Психологічна підтримка є ще одним важливим аспектом, що допомагає дітям адаптуватися до стресових умов. Психологи та психотерапевти можуть використовувати ігрову терапію, арттерапію та інші методи для допомоги дітям у вираженні своїх емоцій і подоланні страхів. Також важливо надавати консультації для батьків, щоб вони могли краще розуміти потреби своїх дітей і ефективно їх підтримувати.

Ігрова діяльність є незамінним інструментом для соціалізації в умовах стресу. Ігри дозволяють дітям виражати свої емоції, взаємодіяти з іншими дітьми та розвивати соціальні навички. Групові ігри, що вимагають співпраці, допомагають дітям навчитися працювати в команді і знаходити рішення в складних ситуаціях. Ігрові активності сприяють не лише розвитку соціальних навичок, але й зменшенню тривожності.

Комунікативна взаємодія є важливою складовою соціалізації. Діти повинні мати можливість відкрито виражати свої почуття і думки, щоб краще розуміти свої емоції та навчатися конструктивному спілкуванню. Відкрита і підтримуюча комунікація з дорослими допомагає дітям відчувати себе впевненіше і менш тривожно. Важливо забезпечити дітям безпечний простір для вираження своїх емоцій і переживань.

Роль сім'ї у процесі соціалізації дітей у стресових умовах є надзвичайно важливою. Сімейна підтримка допомагає дітям відчувати себе захищеними і любленими, що є критичним для їхнього емоційного розвитку. Батьки повинні бути активними у житті своїх дітей, створюючи підтримуюче і позитивне середовище вдома. Спільні обряди і традиції можуть також допомогти зберегти відчуття нормальності та зв'язку з культурними цінностями.

Освітні програми, адаптовані до умов стресу, можуть допомогти дітям інтегруватися в нові умови і зменшити негативний вплив стресу. Такі програми повинні включати елементи підтримки психологічного благополуччя і розвитку соціальних навичок. Важливо, щоб навчальні заклади співпрацювали з фахівцями для розробки ефективних методів навчання та підтримки дітей у кризових ситуаціях.

Роль громади у соціалізації дітей також є важливою. Громадські організації, які надають послуги для дітей і сімей, можуть створювати мережу підтримки і організовувати заходи, що сприяють інтеграції дітей у нових умовах. Такі організації можуть допомогти дітям знайти нових друзів і зменшити почуття ізоляції, що є особливо важливим в умовах воєнного конфлікту.

Створення позитивного досвіду для дітей є важливим методом соціалізації в умовах стресу. Включення елементів радості і задоволення в повсякденне життя може допомогти зменшити негативний вплив стресу. Це може бути досягнуто через організацію веселих і захоплюючих активностей, які допоможуть дітям відчувати себе щасливими і впевненими.

Міждисциплінарний підхід до соціалізації дітей є надзвичайно ефективним. Співпраця між педагогами, психологами, соціальними працівниками та медичними фахівцями дозволяє забезпечити комплексну підтримку дітей. Такий підхід дозволяє враховувати всі аспекти розвитку дітей і надавати їм необхідну допомогу для успішної адаптації в складних умовах.

Активна участь батьків у процесі соціалізації є критично важливою. Батьки повинні бути не тільки спостерігачами, але й активними учасниками у навчальних та соціальних заходах дітей. Це допомагає зміцнити зв'язок між батьками і дітьми, покращити їх соціальні навички та підтримати емоційне благополуччя дітей.

Адаптація до нових умов є важливим аспектом соціалізації в умовах стресу. Це може включати розвиток нових ритуалів, адаптацію до змінених соціальних ролей або зміну підходів до навчання і гри.

Мистецтво і творчість можуть бути потужними інструментами соціалізації дітей. Заняття малюванням, ліпленням, музикою чи театром допомагають дітям виражати свої почуття і розвивати соціальні навички. Творчі активності сприяють емоційному розвантаженню і розвитку впевненості в собі, що є особливо важливим в умовах стресу.

Соціалізація дітей дошкільного віку в умовах стресу через воєнні дії є складним, але можливим завданням за умови комплексного підходу. Важливо забезпечити стабільність, психологічну підтримку і позитивний досвід для дітей, щоб допомогти їм адаптуватися і розвиватися. Співпраця між різними фахівцями та активна участь батьків є ключовими елементами успішної соціалізації. Завдяки цим методам можна допомогти дітям подолати стрес і успішно інтегруватися в суспільство.

Список використаних джерел:

1. Брецько І. Проблеми соціальної адаптації молодших школярів в умовах воєнного часу. Психологічні складові сталого розвитку суспільства: пошук психологічного обґрунтування на виклики сучасності. Луцьк, 2022. С. 76-78.

2. Шулигіна Р., Коваль С. Особливості соціалізації дітей дошкільного віку в середовищі однолітків в умовах воєнної агресії: аналіз педагогічних та психосоціальних чинників впливу. *ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ ПРОСТІР*. 2023. № 5 (2). С. 216–227. URL: [https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.5\(2\).2023.23](https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.5(2).2023.23)

Харченко А.В.

фахівець з інклюзії та інтеграції проекту «Спільно Хаб» (ЮНІСЕФ), м. Краків

ІНТЕГРАЦІЯ ТА АДАПТАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У ПОЛЬЩІ: МЕЖА МІЖ АДАПТАЦІЄЮ ТА АСИМІЛЯЦІЄЮ

У результаті повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну у 2022 році, значна кількість українців була змушена покинути свої домівки, шукаючи притулку за кордоном, зокрема в європейських країнах. За